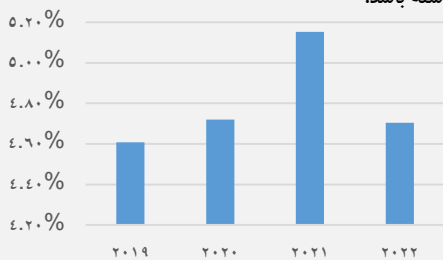

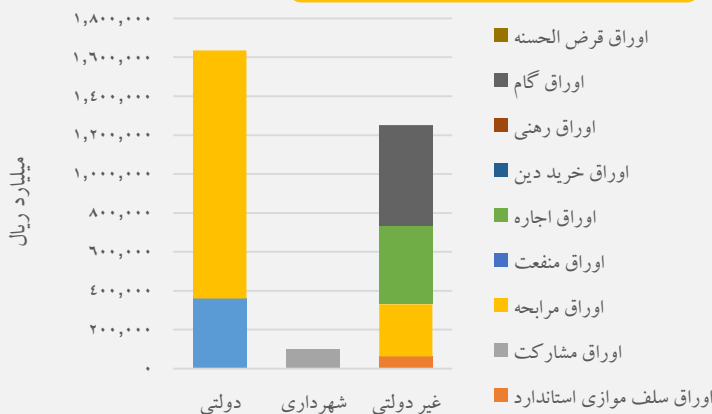
گزارش آماری صکوک

نسبت صکوک منتشر شده در ایران به کل صکوک منتشر شده در جهان

بازار صکوک ایران از سال‌های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲ علیرغم کاهش ارزش پول ملی، نسبت به انتشار صکوک در جهان رشد ملایمی داشته است. با توجه به حجم اقتصاد ایران و نیاز بنگاه‌ها و دولت به تأمین مالی از بازار سرمایه به نظر می‌رسد حجم انتشار صکوک در ایران می‌تواند در سال‌های آینده رشد روز افزونی داشته باشد.

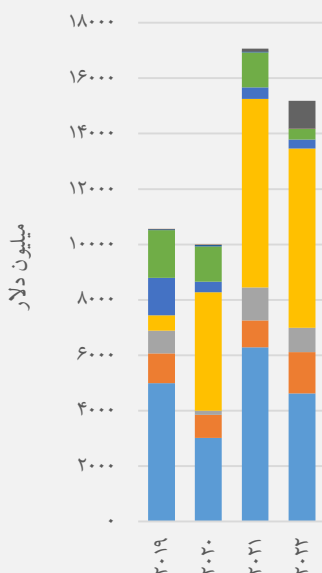

انواع اوراق منتشر شده در سال ۱۴۰۱ به تفکیک

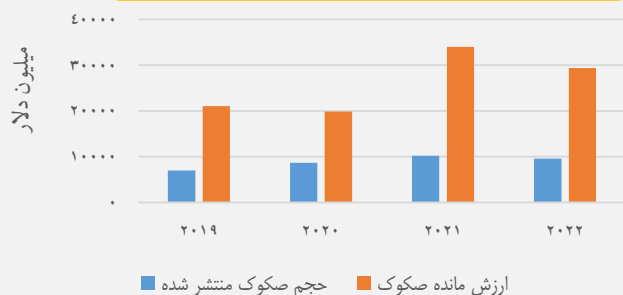

در سال ۱۴۰۱، ۱۶۳ همت اوراق دولتی، ۱۰ همت اوراق شهرداری و ۱۲۴ همت اوراق شرکتی منتشر شد. دولت در سال ۱۴۰۱ تنها از دو سازوکار اسناد خزانه اسلامی و مرابحه برای تأمین مالی خود استفاده کرده است. شهرداری‌ها نیز به طور معمول از اوراق مشارکت برای تأمین مالی خود استفاده می‌کنند. در سال ۱۴۰۱ حجم انتشار اوراق گام، که ناشر آن بانک‌ها هستند، افزایش قابل ملاحظه‌ای داشت؛ به طوری که در این سال، ۴۱٪ از حجم اوراق منتشره شرکتی را شامل شده است. در وهله بعد نیز به طور عمده از اوراق مرابحه و اجاره در تأمین مالی شرکت‌ها استفاده شده است. علاوه بر این در اوراق شرکتی سلف، قرض‌الحسنه و خرید دین نیز منتشر شده‌اند.

ارزش دلاری مانده اوراق بدهی از سال ۲۰۲۲-۲۰۱۹

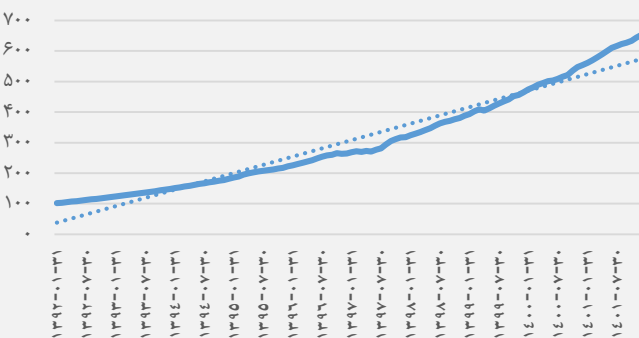

نمودار ۱: ارزش دلاری مانده و انتشار اوراق بدهی در ایران

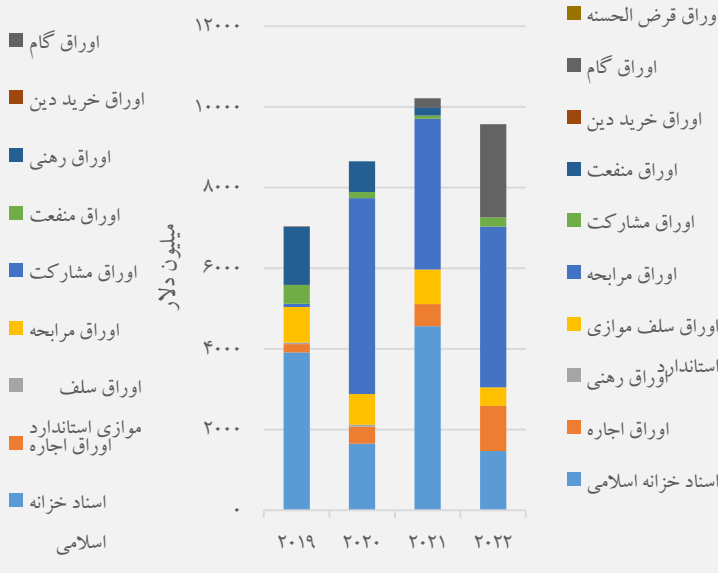
در نمودار ۱ ارزش مانده اوراق بدهی و حجم انتشار آن در ایران نمایش داده شده است. همانگونه که مشخص است، ارزش مانده اوراق بدهی اختلاف زیادی با حجم انتشار آن در ایران دارد. این موضوع نشان‌دهنده بلندمدت بودن سررسید اوراق بدهی در ایران است. در حالی که مطابق نمودار ۲ ارزش مانده صکوک در جهان نسبت به حجم انتشار غالباً پایین‌تر بوده است. این موضوع بیانگر عدم شکل‌گیری بازار صکوک کوتاه مدت در ایران در مقایسه با جهان است.

شاخص صکوک فرابورس ایران

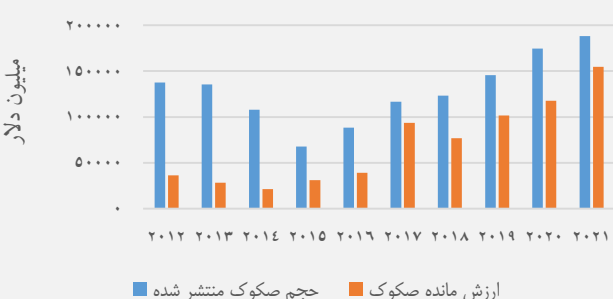

شاخص کل صکوک فرابورس مجموع اوراق دولتی و شرکتی را در بر می‌گیرد و نشانگر میزان بازدهی سرمایه‌گذاری در اوراق بدهی است. بازده در اوراق بدهی از دو جزء بازده قیمت و بازده بهره تشکیل شده است. بازده قیمت نتیجه تغییرات قیمت ورقه در بازار و بازده بهره مربوط به کوپن اوراق بدهی است. این شاخص از ۱۳۹۱/۱۲/۲۸ محاسبه شده و مقدار پایه آن ۱۰۰ بوده است و تا انتهای سال ۱۴۰۱ به شاخص ۶۵۲ رسیده است. که بیانگر بازده ۵۵۲٪ در طول ۱۰ سال می‌باشد. با در نظر گرفتن نرخ دلار آزاد، بازده دلاری شاخص صکوک فرابورس برابر با منفی ۴۹ درصد خواهد بود.

انواع اوراق منتشر شده از سال ۲۰۲۲-۲۰۱۹

نمودار ۲: حجم مانده و انتشار صکوک در جهان از سال ۲۰۲۱-۲۰۱۲

ایر لیز، یک شرکت لیزینگ جهانی پیشرو در لس آنجلس کالیفرنیا است. این شرکت، هواپیماهای تجاری را به صورت سفارشی خریداری کرده و به مشتریان خود که خطوط هوایی در سراسر جهان هستند به صورت لیزینگ می‌فروشد. عرضه صکوک این شرکت در ۱۵ مارس ۲۰۲۳ انجام شد. عرضه این صکوک، اولین عرضه از سوی یک شرکت آمریکایی شمالی در بازار خاورمیانه و بزرگترین انتشار صکوک از یک تأمین مالی شونده مستقر در ایالات متحده در تاریخ است.

حجم انتشار اوراق ۶۰۰ میلیون دلار و با نرخ ۵۸۵٪ بوده که در بورس لندن پذیرش شده و در تاریخ ۱ آوریل ۲۰۲۸ سررسید می‌شود. سودها در فواصل ۶ ماهه پرداخت خواهد شد. هر دو مؤسسه S&P و Fitch رتبه اوراق را "BBB" با چشم‌انداز پایدار اعلام کرده‌اند. شرکت در نظر دارد عواید حاصل از انتشار صکوک را جهت خرید هواپیماهای تجاری و بازپرداخت بدهی‌های موجود استفاده کند.

ایر لیز (Air Lease)، اولین صکوک شرکتی در آمریکای شمالی را منتشر کرد

محمد معیت، وزیر دارایی مصر از انتشار ۱.۵ میلیارد دلار صکوک دولتی با بازدهی ۱۱ درصد خبر داد. به گفته وی حجم تقاضا ۴ برابر عرضه بوده است. به طوری که بیش از ۲۵۰ سرمایه‌گذار در بازارهای مالی مختلف جهانی درخواست خرید کردند. این اوراق منطبق با شریعت بوده و در بورس اوراق بهادار لندن منتشر شده است. وزیر دارایی مصر می‌گوید این حجم از تقاضا در شرایط متلاطم اقتصادی و افزایش هزینه‌های تأمین مالی جهت در نتیجه موج تورمی، بیانگر اعتماد سرمایه‌گذاران در بازارهای مالی جهانی به اقتصاد مصر است.

اولین انتشار صکوک دولتی مصر به ارزش ۱.۵ میلیارد دلار

کاگاماس برهاد (Cagamas Berhad) شرکت ملی وام رهنی مالزی است که در سال ۱۹۸۶ برای ترویج گسترش مالکیت خانه و توسعه بازار ثانوی وام رهنی در مالزی تأسیس شد. اخیراً این شرکت ۵۰۰ میلیون رینگیت صکوک با سررسید ۵ ساله منتشر کرده است. عواید حاصل از انتشار برای تأمین مالی خرید خانه از طریق خرید وام‌های رهنی از مؤسسات مالی و غیر مالی و دارایی‌های واجد شرایط از سیستم مالی داخلی مصرف خواهد شد. تأمین نقدینگی برای نهادهای مالی برای وام‌دهندگان اولیه مسکن، منجر به تقویت تأمین مالی مسکن با هزینه‌های مناسب خواهد شد.

این اوراق توانست طیف متنوعی از سرمایه‌گذاران از جمله مؤسسات مالی، صندوق‌های بازنشستگی، مؤسسات مدیریت دارایی، شرکت‌های بیمه و نهادهای دولتی را به خود جذب کند. این اوراق قابلیت بازخرید دارد و تعهد به بازخرید این اوراق جزو تعهدات بدون وثیقه شرکت است.

مدل کاگاماس توسط بانک جهانی به عنوان موفق-ترین مدل ایجاد نقدینگی در بازار ثانوی اوراق رهنی شناخته شده است. کاگاماس پس از دولت مالزی، دومین ناشر بزرگ اوراق بدهی و بزرگترین ناشر اوراق قرضه شرکتی با رتبه AAA و صکوک در بازار است. از زمان تأسیس در سال ۱۹۸۶، گروه کاگاماس در مجموع ۳۹۱۸ میلیارد دلار اوراق قرضه شرکتی و صکوک منتشر کرده است.

انتشار ۵۰۰ میلیون رینگیت صکوک توسط مؤسسه ملی وام رهنی مالزی